Ymchwilio, cynllunio a hwyluso posibiliadau ar gyfer chwarae hunangyfeiriedig

Trosolwg

Mae a wnelo'r safon hon â nodi anghenion a dewisiadau unigol plant a phobl ifanc wrth chwarae, datblygu mannau chwarae a fydd yn diwallu'r anghenion hyn, a rhoi cymorth i blant a phobl ifanc yn ystod chwarae. Mae'r safon yn addas ar gyfer pob lleoliad gwaith chwarae sydd â'r nod pennaf o ddarparu cyfleoedd i blant a phobl ifanc chwarae yn hunangyfeiriedig, yn ôl eu dymuniad eu hunain.

Prif ddeilliannau'r safon hon ydy:

1. ymchwilio i theorïau ymddygiad chwarae a gwaith chwarae a'u gwerthuso
2. cynllunio a hwyluso posibiliadau ar gyfer chwarae hunangyfeiriedig
3. hwyluso chwarae hunangyfeiriedig gyda phlant a phobl ifanc

Mae'r safon hon ar gyfer unigolyn sy'n gweithio ym maes gwaith chwarae, ac sy'n rheoli amryw o safleoedd traws-sector; unigolyn sy'n gweithio mewn rôl sy'n cynnwys rheoli nifer o leoliadau gwaith chwarae sydd â'r nod pennaf o ddarparu cyfleoedd i blant a phobl ifanc chwarae fel maen nhw'n dewis ac yn dymuno ei wneud. Byddant yn gyfrifol am redeg y lleoliadau gwaith chwarae hyn, ac yn gyfrifol am staff niferus a'u lles.

**Mae'r safon hon yn ategu'r Egwyddorion Gwaith Chwarae. Mae angen i weithwyr chwarae fod yn gyfarwydd â'r rhain, a lle bo'n bosib, eu defnyddio wrth eu gwaith ac wrth fyfyrio.   **

Meini prawf perfformiad

Rhaid i chi allu:

Ymchwilio i theorïau ymddygiad chwarae a gwaith chwarae a'u gwerthuso

1. ymchwilio i theorïau chwarae
2. ymchwilio i theorïau gwaith chwarae
3. defnyddio **dulliau** o gasglu gwybodaeth am chwarae plant a phobl ifanc
4. gwerthuso theorïau gwaith chwarae yn feirniadol mewn perthynas â'r wybodaeth a gasglwyd
5. gwerthuso gwybodaeth i nodi anghenion a dewisiadau chwarae y plant a'r bobl ifanc rydych chi'n gweithio gyda nhw
6. defnyddio'r wybodaeth a gasglwyd o'r **dulliau** a ddefnyddiwyd i ddiwallu anghenion a dewsiadau chwarae'r plant a'r bobl ifanc rydych chi'n gweithio gyda nhw
7. ymchwilio a nodi amryw o leoliadau chwarae, dulliau gweithredu, deunyddiau ac **adnoddau** chwarae a fydd yn diwallu anghenion a dewisiadau'r plant a'r bobl ifanc
8. rhannu canlyniad eich ymchwil a gwerthuso gydag **eraill** drwy waith adfyfyriol

Cynllunio a hwyluso posibiliadau ar gyfer chwarae hunangyfeiriedig

1. addasu lleoliadau gwaith chwarae, dulliau gweithredu, deunyddiau ac **adnoddau** er mwyn nodi **mannau chwarae** addas a phosibiliadau ar gyfer chwarae hunangyfeiriedig
2. cynllunio a chreu posibiliadau ar gyfer chwarae hunangyfeiriedig sy'n adlewyrchu eich ymchwil a rhyngweithio gyda phlant a phobl ifanc
3. cynllunio a chreu lleoliadau gwaith chwarae i ddarparu deiet chwarae amrywiol a chyfoethog
4. cael **adnoddau** cynaliadwy
5. creu **mannau chwarae** ochr yn ochr â phlant a phobl ifanc
6. monitro'r gwaith o reoli risg yn y **mannau chwarae**, yn unol â pholisïau a gweithdrefnau cyfreithiol a sefydliadol

Hwyluso chwarae hunangyfeiriedig gyda phlant a phobl ifanc

1. darparu cymorth i **eraill** a modelu sut i hwyluso creu a /neu addasu **mannau chwarae** i ddiwallu anghenion a dewisiadau plant a phobl ifanc.
2. hwyluso chwarae plant a phobl ifanc er mwyn eu galluogi i ddewis
3. monitro cydymffurfiaeth y polisïau a gweithdrefnau cyfreithiol a sefydliadol ar

gyfer y **mannau chwarae**

4. defnyddio a modelu amryw o arddulliau ymyrraeth i gefnogi chwarae hunangyfeiriedig
5. modelu stoc o ymatebion i giwiau chwarae plant
6. addasu’r lleoliadau gwaith chwarae a chyflwyno elfennau newydd mewn ffordd sy’n diwallu anghenion a dewisiadau’r plant a’r bobl ifanc

Gwybodaeth a dealltwriaeth

Mae angen i chi wybod a deall:

Ymchwilio a gwerthuso theorïau ymddygiad chwarae a gwaith chwarae

**1. yr Egwyddorion Gwaith Chwarae sy'n rhan o fframwaith proffesiynol a moesegol gwaith chwarae a sut mae modd cymhwyso pob un o'r egwyddorion i'ch gwaith chi.
2. theorïau chwarae
3. theorïau a modelau gwaith chwarae
4. **mathau o ymddygiad** sy'n gysylltiedig â chwarae
5. manteision chwarae yn y tymor hir a'r tymor byr
6. theorïau o ddisgyblaethau eraill fel seicoleg, bioleg a chymdeithaseg sy'n berthnasol i ddealltwriaeth o chwarae
7. cysyniadau chwarae sy'n gwrthddweud ei gilydd, e.e cymdeithasoli, amddiffyn ac iawndal
8. sut i werthuso'n feirniadol gwybodaeth a gasglwyd o'r gwaith ymchwil
9. sut i gymhwyso'r wybodaeth a gasglwyd o'r **dulliau** a ddefnyddiwyd i ddiwallu anghenion a dewisiadau chwarae
10. amryw o leoliadau gwaith chwarae, dulliau gweithredu, deunyddiau ac **adnoddau** a fydd yn diwallu anghenion a dewisiadau chwarae
11. pwysigrwydd ymarfer adfyfyriol i rannu canlyniadau'r ymchwil a'r gwerthusiad

Cynllunio a hwyluso posibiliadau ar gyfer chwarae hunangyfeiriedig

1. sut gellir defnyddio lleoliadau chwarae, dulliau gweithredu, deunyddiau ac **adnoddau** i nodi **mannau chwarae** addas a phosibiliadau ar gyfer chwarae hunangyfeiriedig
2. bod chwarae yn ganolog i'r broses
3. sut i sicrhau bod **mannau chwarae** yn cydymffurfio â pholisïau a gweithdrefnau cyfreithiol a sefydliadol
4. sut i nodi rhwystrau posib rhag chwarae a sut i fynd i'r afael â'r rhain
5. beth yw ystyr deiet chwarae amrywiol a chyfoethog
6. sut i ddefnyddio eich gwaith ymchwil a rhyngweithiau gyda phlant a phobl ifanc wrth gynllunio a hwyluso lleoliad gwaith chwarae i ddarparu deiet chwarae amrywiol a chyfoethog
7. sut i gynllunio ar gyfer sicrhau cyflenwad o **adnoddau** cynaliadwy
8. sut i gynnwys plant a phobl ifanc wrth greu **mannau chwarae**

9. sut i gasglu a gwerthuso gwybodaeth am brofiadau chwarae plant a phobl ifanc a phwysigrwydd defnyddio amryw o **ddulliau**

Hwyluso chwarae hunangyfeiriedig gyda phlant a phobl ifanc

1. pwysigrwydd modelu arferion gwaith chwarae
2. pwysigrwydd cefnogi **eraill** wrth hwyluso’r gwaith o greu neu addasu **mannau chwarae** er mwyn diwallu anghenion a dewisiadau plant a phobl ifanc
3. dulliau o alluogi plant a phobl ifanc i ddewis, archwilio, rhyngweithio ac ymateb i amryw o fannau chwarae
4. sut i fynd i’r afael â methiant i gydymffurfio â pholisïau a gweithdrefnau sefydliadol ar gyfer y lleoliad gwaith chwarae
5. pob agwedd ar seicolwdig
6. beth yw addasu amgylcheddol
7. beth yw newydd-deb
8. beth yw hyblygrwydd cyfansawdd
9. sut i fodelu dull gweithredu sy’n cefnogi plant a phobl ifanc i brofi **heriau ac ansicrwydd**
10. y mathau o gymorth y bydd arnoch angen eu darparu o bosib a sut i benderfynu pryd mae’n addas i gynnig cymorth

Cwmpas/Ystod cysylltiedig â meini prawf perfformiad

Dulliau

Arsylwi a dadansoddi

1. y man chwarae a chwarae
2. y plant a'r bobl ifanc

Ymgynghori

1. ffurfiol ac anffurfiol

Adnoddau

1. dynol
2. amgylchedd ffisegol
3. offer a deunyddiau
4. ariannol

Eraill (o leiaf 3 allan o 5)

1. staff
2. ymwelwyr
3. rhieni a /neu ofalwyr
4. llywodraethwyr
5. uwch reolwyr

Mannau chwarae

1. ffisegol
2. affeithiol
3. dros dro
4. parhaol
5. seiber

Cwmpas/Ystod cysylltiedig â gwybodaeth a dealltwriaeth

Mathau o ymddygiad

1. wedi ei gyfeirio'n bersonol
2. â chymhelliad cynhenid
3. mewn cyd-destun diogel
4. digymell
5. heb nod
6. lle mae'r cynnwys a'r bwriad o dan reolaeth y plant a'r bobl ifanc

Dulliau

Arsylwi a dadansoddi

1. y man chwarae a'r chwarae
2. y plant a'r bobl ifanc

Ymgynghori

1. ffurfiol ac anffurfiol

Adnoddau

1. dynol
2. amgylchedd ffisegol
3. offer a deunyddiau
4. ariannol

Mannau chwarae

1. ffisegol
2. affeithiol
3. dros dro
4. parhaol
5. seiber

Heriau ac ansicrwydd

1. corfforol
2. emosiynol
3. ymddygiad
4. amgylcheddol

Gwerthoedd

Mae'r Gweithwyr Chwarae oedd yn rhan o ysgrifennu'r safon hon, law yn llaw â SkillsActive, wedi cytuno i fabwysiadu'r canlynol fel y gwerthoedd fydd yn berthnasol i bawb sy'n gweithio yn y sector gwaith chwarae.

Egwyddorion Gwaith Chwarae

Mae'r Egwyddorion hyn yn sefydlu fframwaith proffesiynol a moesegol ar gyfer gwaith chwarae ac mae angen felly eu hystyried yn eu cyfanrwydd. Maen nhw'n disgrifio'r hyn sy'n unigryw am chwarae a gwaith chwarae, ac yn rhoi sylw i weithio gyda phlant a phobl ifanc o safbwynt gwaith chwarae. Mae'r safonau yn seiliedig ar y gydnabyddiaeth y bydd modd i blant a phobl ifanc ddatblygu'n well os cawn nhw'r dewis ehangaf posib o gyfleoedd chware a mannau i chwarae ynddyn nhw.

1.
Mae angen i bob plentyn a pherson ifanc chwarae. Mae chwarae yn rhywbeth greddfol a chynhenid. Mae chwarae yn anghenraid biolegol, seicolegol a chymdeithasol, ac mae'n hanfodol i les a datblygiad pobl a chymunedau.

2.
Mae chwarae yn broses wirfoddol, bersonol ac yn cael ei wneud er ei fwyn ei hun. Hynny ydy, mae plant a phobl ifanc yn penderfynu ac yn siapio beth a pham maen nhw'n chwarae, drwy ddilyn eu cyneddfau, eu syniadau a'u diddordebau eu hunain, yn eu ffordd eu hunain ac am eu rhesymau eu hunain.

3.
Prif amcan a hanfod gwaith chwarae ydy cefnogi a hwyluso'r broses o chwarae. Dylai hyn ddylanwadu ar ddatblygiad polisïau, strategaethau, hyfforddiant ac addysg yn ymwneud â chwarae.

4.
Y broses chwarae sydd bwysicaf i weithwyr chwarae, ac maen nhw’n eiriol dros chwarae wrth ymwneud â sefyllfaoedd sy'n edrych ar bethau drwy lygaid oedolion.

5.
Swyddogaeth y gweithiwr chwarae ydy cefnogi pob plentyn a pherson ifanc i greu man lle mae modd iddyn nhw chwarae.

6.
Mae ymateb gweithwyr chwarae i'r ffordd mae plant a phobl ifanc yn chwarae yn seiliedig ar ddealltwriaeth gadarn a chyfoes o'r broses chwarae, ac o adlewyrchu ar eu profiadau eu hunain.

7.
Mae gweithwyr chwarae yn adnabod yr effaith maen nhw’n ei chael ar y lle chwarae ac hefyd yr effaith mae chwarae'r plant a'r bobl ifanc yn ei gael ar y gweithiwr chwarae.

8.
Mae gweithwyr chwarae yn dewis ymyrryd mewn ffordd sy'n caniatáu i blant a phobl ifanc ehangu eu chwarae. Pob tro mae gweithiwr chwarae yn ymyrryd, rhaid iddo gydbwyso'r perygl o wneud hynny gyda'r fantais i les a datblygiad y plant.

Caiff yr Egwyddorion Gwaith Chwarae eu dal mewn ymddiriedaeth gan y Grŵp Craffu ar gyfer Proffesiwn Gwaith Chwarae y Deyrnas Gyfunol. Bu’r Grŵp Craffu yn gweithredu fel canolwr di-duedd ac yn goruchwylio'r broses ymgynghori lle cafodd y safonau eu llunio.

Geirfa

Dulliau Ymyrraeth
Gwahanol ddulliau mae modd i’r gweithiwr chwarae eu ddefnyddio yn y lleoliad gwaith chwarae. Gall y rhain amrywio o ddim ymyrraeth o gwbl i fathau penodol o ymyrraeth, ac fe allan nhw gynnwys: aros i gael gwahoddiad i chwarae; galluogi i’r plant chwarae heb ymyrraeth; galluogi i blant a phobl ifanc archwilio’u gwerthoedd eu hunain; gadael i’r plant a’r bobl ifanc wella eu perfformiad eu hunain, gadael i’r plant a’r bobl ifanc benderfynu ar gynnwys a diben y chwarae; gadael i’r plant a’r bobl ifanc benderfynu pam eu bod yn chwarae; gadael i’r plant a’r bobl ifanc benderfynu beth sy’n ymddygiad priodol; a dim ond trefnu pan fod ar y plant a’r bobl ifanc eisiau i chi wneud hynny

Ciwiau chwarae
Mynegiant wyneb, iaith neu iaith y corff sy’n cyfleu dymuniad y plentyn neu’r unigolyn ifanc i chwarae neu sy’n gwahodd eraill i chwarae

Anghenion chwarae
Yr hyn y mae’n rhaid i blant a phobl ifanc ei gael er mwyn gallu chwarae, ond nad ydyn nhw bob amser ar gael am wahanol resymau; er enghraifft, diffyg mynediad, oedolion goramddiffynnol, diffyg mannau awyr agored, ac ati

Dewisiadau chwarae
Yr hyn mae plant a phobl ifanc yn ymddiddori ynddo ac yn dewis ei chwarae – ar sail eu profiadau blaenorol

Man chwarae

Man chwarae sy'n cael ei ffurfio gan blant a phobl ifanc. Mae modd iddo fod yn gorfforol, yn ymwneud â theimladau neu emosiynau, fod yn barhaol, dros dro neu yn ymwneud â'r byd seiber.

Lleoliad gwaith chwarae
Rhywle lle mae cyfle i blant a phobl ifanc chwarae a lle mae gweithwyr chwarae yn gweithio.

Seicolwdig
Mynegiant wyneb, iaith neu iaith y corff sy'n cyfleu dymuniad y plentyn neu'r unigolyn ifanc i chwarae neu sy'n gwahodd eraill i chwarae

Staff
Y bobl rydych chi'n gweithio gyda nhw, y bobl rydych chi'n gyfrifol amdanyn nhw, gweithwyr cyflog neu wirfoddol, myfyrwyr neu o dan hyfforddiant.

SKAPW96

Ymchwilio, cynllunio a hwyluso posibiliadau ar gyfer chwarae hunangyfeiriedig

Datblygwyd gan	SkillsActive
Dyddiad cymeradwyo	01 Chwef 2016
Dyddiad Adolygu Dangosol	31 Maw 2021
Dilysrwydd	Ar hyn o bryd
Statws	Gwreiddiol
Sefydliad cychwynnol	SkillsActive
RCU gwreiddiol	SKAPW22
Galwedigaethau perthnasol	Iechyd, Gofal a Gwasanaethau Cyhoeddus, Lles a Datblygiad Plentyn, Gweithwyr Proffesiynol y meysydd hyn a phobl mewn swyddi technolegol, Gweithwyr Chwaraeon a Ffitrwydd
Cyfres/Set	Gwaith Chwarae
Geiriau Allweddol	ymchwil; cynllunio; hwyluso; chwarae hunangyfeiriedig; lleoliad gwaith chwarae